

Вместо въведение

Ако сте майка или баща, може да попаднете в моето положение. Синът ми учеше икономика и работеше в областта на лицензираната търговия с музикални издателски права. Един ден той напусна икономическото образование, защото реши, че всичко, което му помага в търговията, е научил извън университета. Дъщеря ми, която също учи икономика, един ден изпадна в отчаяние, защото не може да разбере текст на Роналд Коуз. (Той е Нобелов лауреат по икономика за 1991, присъдена му "за откритието и разясняването на значението на разходите по сделките и правата на собственост за институционалната структура и функционирането на икономиката". Всъщност основните му идеи са изложени в една статия още през 1936 г.) Аз не вярвах, че обясненията на Коуз са мъгляви. Когато погледнах текста, с който се бореше дъщеря ми, установих, че тезите са преведени и представени в обратния на Коуз смисъл. Така или иначе, аз трябваше да въведа дъщеря си в теорията на фирмата, пазара и сделките, да ѝ набавя литература на езика на оригинала, и да внимавам историята да не се повтори с някой друг важен въпрос на икономиката.

Ако пък сте работодател, също може да се окажете в моето положение. За последните осем и половина - девет години, средният период на пре- и до- обучение на икономистите, които идват на работа в института, е около една година. Това става след доста претенциозен подбор. Преходния период на онези, които са завършили в чужбина, е доста по-кратък.

Ако съдбата Ви е отредила да сте политик, може да попаднете в моето положение от 1991 г. Тогава аз се стараех да убедя около 300, иначе нормални и здравомислещи народни представители, да поемат отговорността за по-твърда защита на частната собственост в член 17 на Конституцията, изключителните права на държавата по член 18 да бъдат изоставени като тема изобщо (или да бъдат определени във форма, която позволява развитие на отношенията), а от член 22 да отхвърлят забраната за притежание на земеделска земя от чуждестранни лица. По първия повод, аз бях един от онези, които успяха да прокарат сегашната форма на конституционната разпоредба. По другите два пункта претърпях пълен неуспех. Възгледите ни за това как трябва да бъдат устроени стопанските основи на обществото, се разминаха в противоположна посока. И мисля, че и аз, и децата ми, и цялото гражданство още дълго ще плащат цената за това стечение на обстоятелствата.

Ако носите като мен правото да сте представител на суверена в политическото устройство на страната, т.е. ако сте избиратели, Вие сигурно като мен имате трудности в разбирането на предизборните послания на политическите партии. Една от основните поуки от провеждането на избори от 1989 г. насам е, че както в много други страни на представителната демокрация, така и у нас, когато хората грешат в своя стопански избор, те обикновено плащат сметката от джоба си; когато обаче политиците грешат в своите идеи за това какво трябва да се прави в икономиката на страната, сметката се покрива от някой друг. Въпреки това много от нас често избират така, сякаш ни е за първи път.

Ако сте просто заети с домашна или някаква друга важна работа, ако никога нямате време да навлезете в някаква област на знанието и тази област е икономиката, ако разбирате, че това, което би могла да каже тази наука, е важно, но нямате време, което да посветите изцяло на нейното изучаване, Вие тогава няма да попаднете в моето положение.

С „Икономическите знания по интернет” аз и моите колеги искаме Вие помогнем в изпълнението на всяка една от споменатите тук - а вероятно и на много други обществени роли, като Вие разказваме основното за икономиката като знание и начин на мислене.